

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра статистики

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «051 Економіка»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Статистика бізнесу та державного управління»
(назва магістерської програми)
на тему:
«Статистичне оцінювання стану та охорони атмосферного повітря»

Виконавець:

Студент Обліково-економічного факультету
Мазур Н.В. _____

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Ольвінська Ю. О. _____

ОДЕСА – 2017

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. В сучасних умовах загострення екологічної кризи обумовленої антропогенним забрудненням довкіллям зростає потреба у формуванні надійної системи інформаційного забезпечення з потужним банком різноманітних еколого-економічних даних. Така інформаційна база необхідна для визначення об'єктивної оцінки екологічного стану навколишнього середовища і, зокрема, атмосферного повітря з метою розробки й реалізації господарюючими суб'єктами природоохоронних програм.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою кваліфікаційної роботи є статистичне дослідження стану та охорони атмосферного повітря.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- проаналізувати динаміку та структуру викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в цілому по Україні та Одеській області;
- проаналізувати щільність викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в цілому по Україні та Одеській області;
- оцінити аналіз показників охорони в атмосферне повітря.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процеси забруднення атмосферного повітря. Предметом дослідження є теоретичні та методологічні питання щодо статистичної оцінки стану та охорони атмосферного повітря.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи. При дослідженні теоретичних аспектів комплексного оцінювання стану та охорони атмосферного повітря в Україні та Одеській області були застосовані аналіз динаміки основних показників, що характеризують обсяг та структуру викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в Україні, через абсолютні прирости, темпи зростання (зменшення) та темпи зростання, структуру викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за джерелами забруднення, структуру викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від пересувних джерел забруднення, динаміку викидів діоксиду вуглецю в атмосферне повітря в Україні (ланцюгові та базисні показники динаміки), аналіз динаміки викидів забруднюючих речовин в атмосферу на 1 особу за регіонами, аналіз динаміки кількості викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення в розрахунку на один квадратний кілометр по регіонах, групування областей за кількістю викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в середньому на 1 кв. км території, аналіз впровадження повітроохоронних заходів та структура витрат на заходи з охорони атмосферного повітря, ефективність повітроохоронних заходів.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є наукові публікації вітчизняних і закордонних учених, нормативно-законодавчі акти України, дані офіційних статистичних збірників України, електронні ресурси офіційних сайтів Державної служби статистики та Міністерства освіти і науки України, матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань, результати спостережень і обстежень у закладах освіти.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми магістерської роботи, сформульовано мету та завдання, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, відображено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі **«Теоретичні та методологічні основи статистичного оцінювання стану та охорони атмосферного повітря»** на основі вивчення проблем забруднення атмосферного повітря, розглянуто критерії якості атмосферного повітря, об'єкти статистичного спостереження за впливом життєдіяльності людини на атмосферу, розглянуто види забруднюючих речовин, систему статистичних показників стану, охорони та забруднення в атмосферу з чотирьох груп.

У другому розділі **«Статистичне дослідження стану та охорони атмосферного повітря в Україні за 2010 – 2016 роки»** проведено аналіз динаміки обсягу та структури викидів забруднюючих речовин, проаналізовано структуру викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за джерелами забруднення. Проведено аналіз показників щільності викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в розрахунку на одну особу, розраховано показники варіації та диференціації, розраховано показники динаміки викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел забруднення у розрахунку на один квадратний кілометр за регіонами України. Проведено аналіз охорони атмосферного повітря, з метою покращення екологічної ситуації, зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря щорічно впроваджують повітроохоронні заходи за основними секторами джерел забруднення. Розраховано структуру витрат на заходи з охорони атмосферного повітря та ефективність повітроохоронних заходів.

У третьому розділі **«Статистичний аналіз стану та охорони атмосферного повітря по Одеській області»** розглянуто аналогічні показники, що й у другому розділі тільки по Одеській області.

ВИСНОВКИ

Проведений у кваліфікаційній роботі аналіз дозволив зробити такі висновки. За 2016 рік в Україні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в цілому по Україні зменшилось на 1443,2 тис. тонн або на 31,9 %. За 2011 – 2016 роки в цілому зменшились на 3599,9 тис. тонн або на 67,1%.

Більша половина викидів забруднюючих речовин в Україні у 2010 році припадає на стаціонарні джерела з показником 62,0 %, а інший показник складає 38,0 % від пересувних джерел. Більша половина викидів забруднюючих речовин в Україні у 2015 році припадає на стаціонарні джерела з показником 63,0 %, а інший показник складає 37,0 % від пересувних джерел.

В Україні на першому місці у 2014 році у нас викиди автотранспорту населення з показником 67,9%, на другому місці автотранспорт суб'єктів господарської діяльності – 22,1%, на третьому місці – виробнича техніка – 7,9%, четверте місце – залізничний транспорт – 1,4%. П'яте та шосте місце займають авіаційний та водний транспорт.

В Україні у 2015 році порівняно з 2014 роком, структура викидів майже не змінилась

Найбільший відсоток зменшення по Україні за 2010 – 2016 роки були у Волинській (зменшення на 43,0%), Житомирській (зменшення на 47,6%), Закарпатській (зменшення на 72,1%), Луганській (зменшення на 68,2%) та Тернопільській (зменшення на 50,0%) областях.

У інших областях України навпаки відбулося збільшення за 2010 – 2016 роки кількості викидів забруднюючих речовин в середньому на одну особу у Вінницькій на 19,6 %, Івано – Франківської на 16,2%, Херсонській на 89,6%, Хмельницькій на 17,4% та місті Київ на 14,6%.

В Україні у 2016 році на першому місці у нас підвищення ефективності роботи існуючих очисних установок з показником, на другому місці будівництво і введення в дію нових газоочисних установок і споруд, на третьому інші заходи, на третьому і четвертому місці удосконалення технологічних процесів (включаючи перехід на інші види палива, сировини тощо) та ліквідація джерел забруднення відповідно.

У 2016 році порівняно з 2015 роком ефективність повітроохоронних заходів за видами повітроохоронних заходів зменшились на 4,98 %, у тому числі за рахунок зміни кількості виконаних заходів вона зменшилась на 2,84 %, а за рахунок середнього обсягу зменшення викидів в результаті одного заходу вона зменшилась на 2,2%. в 2016 році у порівнянні з 2015 роком викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря в цілому по Одеській області зменшилось на 22,6 тис. тонн або на 14,8%, при цьому кожен відсоток цього зменшення містив у собі 0,3 тис. тонн викидів забруднюючих речовин.

Найбільші відсотки зменшення по Одеській області за 2010 – 2016 роки були у Кодимському (зменшення на 95,6%), Білгород – Дністровському (зменшення на 71,9%), Лиманському (зменшення на 70,0%), Болградському (зменшення на 66,7%), Ренійському (зменшення на 61,2%), Саратському (зменшення на 56,4%), Ананьївському (зменшення на 47,4%).

У інших районах Одеської області навпаки відбулися збільшення за 2010 – 2016 роки, а саме за такими районами: Любашівський (+541,7%), Савранський (+167,9%), Біляївський (+165,9%), Балтський (+165,1%), Великомихайлівський (+125,3%) та місто Южне (+121,3%).

Таким чином, проведений аналіз свідчить про необхідність звернути увагу на стан, якість та охорону атмосферного повітря як на рівні країни в цілому, так і на рівні окремих регіонів. З цією метою необхідно здійснювати екологічну політику, спрямовану на збереження безпечного для існування живої і неживої природи навколишнього середовища, захисту життя і здоров'я населення від негативного впливу, зумовленого забрудненням навколишнього природного середовища, досягнення гармонійної взаємодії суспільства і природи, охорону, раціональне використання і відтворення природних ресурсів.